

প্ৰেচন্ত গমত

শব্দ, চিন্তা আৰু মনোৰঞ্জন

চতুর্থ বছৰ ■ অষ্টাদশ সংখ্যা

জুলাই ২০২৩

কথা গুৰু
চৰিত্ৰৰ কথাৰে

আত্মবিশ্বাস

অসমীয়া জাতীয়
জীৱন আৰু অসম
সাহিত্য সভাৰ ঐতিহ্য

প্ৰগত

শব্দ, চিন্তা আৰু মনোৰঞ্জন

চতুর্থ বছৰ ■ অষ্টাদশ সংখ্যা

জুলাই ২০২৩

প্ৰকাশকঃ ড° সঞ্জীৱ নাৰায়ণ

সম্পাদকঃ সদানন্দ গঙ্গে

সহঃ সম্পাদকঃ মমী নাথ

ডি টি পি : নীলকান্ত নাথ

গ্রাফিক্স, অংগসজ্জাঃ সুভাম সিংহা

এ এম টেলিভিশন প্রাঃ লিঃৰ হৈ সঞ্জীৱ নাৰায়ণৰ দ্বাৰা

প্ৰাগ টাৰাৰ, উলুবাৰী, গুৱাহাটী-৭৮ পৰা প্ৰকাশিত

Published by Sanjive Narain on behalf of AM Television Pvt. Ltd.

Prag Tower, Ulubari, Guwahati-781007, Assam

সূচীপত্ৰ

কথা গুৰু চৰিতৰ
কথাৰে (আত্মকথন)
হেমন্ত কুমাৰ নাথ/০৩
অসমীয়া জাতীয় জীৱন
আৰু অসম সাহিত্য
সভাৰ ঐতিহ্য
কন্দৰ্প কুমাৰ কলিতা /০৪
ঐতিহাসিক কাছধৰা বিল
অসীম জ্যোতি দাস/০৭

বৰঢোলৰ ওজা স্বৰ্গীয়
কামেশ্বৰ নাথ (শিলখুণ্ডা)
ড° কমল চন্দ্ৰ নাথ/০৮
মুক্তি যুঁজাৰ প্ৰয়াত
যোগেন্দ্ৰ নাথ শইকীয়া
কমল চন্দ্ৰ শইকীয়া/১০
এটি কবিতাৰ সমাধি
মমী নাথ/১১

আত্মবিশ্বাস
সমীৰণ বৰুৱা/১২
কোনে দুপৰীয়া বজায় বাহী
অজন্তা তামুলী ফুকন/১৩

চান্দমাদকীয়ার মহিত্রে

এটা জাতি অর্থনৈতিকভাবে দুর্বল হোৱাৰ পাছত সবল নেতৃত্বৰ হাতত পৰিলে দুই-তিনি দশকৰ ভিতৰত অর্থনৈতিক পুনৰ্বৰ্থান হ'ব পাৰে। পৃথিবীত তেনে দেশৰ উদাহৰণ বছত আছে। চীন, ভিয়েটনাম, ছিংগাপুৰ, ডুবাই আদি এই উদাহৰণৰ অন্যতম দেশ। কিন্তু সাংস্কৃতিকভাবে যদি এখন দেশ, এটা জাতি দুৰ্ঘীয়া হৈ যায় বা সাহিত্যৰ পৃথিবী যদি শূন্য হৈ যায় তেতিয়া দেশ বা জাতিৰ অতিক্রমৰ সংকটে দেখা দিয়ো। তেনে দেশ বা জাতিক অতিক্রমৰ সংকটৰ পৰা উদ্ধাৰ কৰাটো কঠিনেই নহয় দুবছ কাম হৈ পৰে। শ্ৰীমন্ত শংকৰদেৱৰ দৰে মহাপুৰুষ যদি জাতীয়া জীৱনলৈ আহে তেন্তে সুকীয়া কথা। কিন্তু তেনে মহাপুৰুষো এটা জাতিলৈ পাঁচ বা ছুশ বছৰত এৰাবহে আহে।

অসমীয়া জাতিও আজি তেনে সংকটৰ মাজেৰে গৈ আছে। আমাৰ বিহু, বিয়া আৰু অহিন সামাজিক-সাংস্কৃতিক অনুষ্ঠানত এই সংকট আজি ঘণীভূত হৈছে। বিয়াত বিয়ানামৰ সলনি আৰক্ষ হ'ল চংগীত (সংগীত নহয়) জেতুকাৰ সলনি হ'ল মেহেন্দি পৰ্ব। দৈ-চিৰা দ্বৰতে বিদুৰ। পলীৰ মাখনী, চিকেন তন্দুৰীৰ বমৰমীয়া জনপ্ৰিয়তা বিয়া পাৰ্বনত। আটাইতকৈ ফুফিয়ু অনুষ্ঠান আজিৰ অসমীয়াৰ বাবে হ'ল বিহু সমিতিসমূহ। ২০জনীয়া হ'চৰি দলটোক বিহু কৰিটোয়ে পাঁচ হাজাৰ টকা দিয়ে আৰু লোকগীত গোৱা শিল্পীয়েটো দুহাজাৰ পালেই বছত। এয়া যেন অসমীয়া কৃষিৰ লগত জড়িত বিহু অনুষ্ঠানটোবেই এতিয়া যেন কেইগৰাকীমান গায়কক ধনী কৰাৰ উৎসৱহে। এনে সাংস্কৃতিকভাবে দৰিদ্ৰ জাতিৰ ভৱিষ্যত বৰ সংকটপূৰ্ণ। আমি জানো সকীয়াই লাভ নাই। আমিৰোৱে মাথোঁ ক্ষণ গণি আছোঁ।

সদানন্দ গণে

କଥା ପ୍ରକ୍ରିତର କଥାରେ [ଆହୁକଥନ]

ଶ୍ରୀ ହେମନ୍ତ କୁମାର ନାଥ

ମାନବ ମନତ ଯିକୋନୋ ବିଷୟ ଅନୁଭବ ସ୍ମୃତିକେ ଉପସ୍ଥିତ ହେଲେ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଦର୍ଶନର ଲଗତେ ଅଧ୍ୟୟନରେ ପ୍ରୋତ୍ସମୀଯତା ଆଛେ । ପ୍ରତିଜନ ମାନୁଷୀଏ କର୍ମଟ । ପ୍ରତିଜନେଇ ଯୋଗ୍ୟ ।

ଆମାର କିଛିମାନେ ମନ୍ଦିର, ମହାତ୍ମା, ଗିର୍ଜା ଆଦିଲୈ ନିୟମିତଭାବେ ଗୈ ହିଂସା ଉପାସନାତ ନିଜକେ ଅର୍ପଣ କରିବ । ଶାନ୍ତି କାମନାଇ ହେତେ ଇହାର ମୂଳ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ । ଏହା ଅତିକେ ସଜକର୍ମ । କିନ୍ତୁ ଯଦି ଇନାମ ପରିଜ୍ଞାନାଲୈ ଗୈ ହିଂସାଜନର ଆବାଧକ ହେ ଶାନ୍ତି କାମନା କରିଓ ଆସ୍ତାବୋଧ ଜଗାର ନୋବାରେ ବା ନିଜେ ଅଶାନ୍ତିର କାରଣ ହେ ଉଠେ ସେଯା କେବଳ ଆଚରିତ ହୈବାଗୀୟା କଥାଇ ନହିଁ, ମି ହେ ନିଜକ ନିଜେ ମିଥ୍ୟାଚାରର ଜନିଯତେ ଶିକୋବା ଆସ୍ତାବୋଧ ମନ୍ତ୍ର । ସେଯେ କୋବା ହ୍ୟ କରିବେ ଏକତ ଧର୍ମ । ଅନୁଭବ ମିଥ୍ୟାଚାରରେ କିତିପତିର କଥା କୈ ମୁଖ୍ୟ ମିଠା ଦେଖୁବାଇ ଅନୁଭବ କପଟ ପୁହିଲେ ମି ଆନର ଲଗତେ ନିଜକେ ଅଧିକ ଫତିହେ କରିବ । ଏହିଖିନିତେ 'କଥା ଶ୍ରୀ ପ୍ରକ୍ରିତ ଥକା ଏଟା ସବଳ ବର୍ଣନାର ଭାଗ ଆପୋନାଲୋକଙ୍କୋ ଦିଯାର ହେପାଇ ଜୋଗିଛେ । ସଂକ୍ଷେପେ କଥାଖିନି ଏନେ—

ଏବାର ହରିକୃଷ୍ଣ ଆତିଯେ ବାମହରି, ଶ୍ରୀହରି ଭକ୍ତ ଆବଃ ଏଜନ ଡେକାକ ଲୈ ଶ୍ରୀ ମାଧ୍ୟବଦେଵକ ସେବା କରିଲେଗେ । ଶ୍ରୀଜନେ ଅଚିନାକି ଲୋକ ଦେଖି ସକଳୋରେ ପରିଚୟ ଜାନିବ ଖୁଜିଲେ । ହରିକୃଷ୍ଣ ଆତିଯେ ଏଜନ ଏଜନକେ ଆଟିହିରେ ପରିଚୟ ଦି କ'ଲେ ଯେ ଏଓ ବାମହରିଯେ ଆମାର ଚାରିପ୍ରସଂଗ କରିବ, ଶାନ୍ତ ପାଠ କରି ଆବଃ ଦେଉବୀ । ଏଓ ଶ୍ରୀହରିଯେ ବୁଢ଼ା ଭକ୍ତମଙ୍କଳର ଆଲ୍‌ପିଚାନ ଧରେ ଆବଃ ଇ (ଡ୍ରତ୍ତୀଯ ଡେକାଜନକ ଦେଖୁବାଇ) ଏଟା ଜାଧାମୁଖ, ଦେଖିବ ଭଗବନ୍ତ ପ୍ରଭୁ ନାମ ଏକେବାବ ଗୋବାତୋ ଦୂରବେ କଥା, ଇ କୀର୍ତ୍ତନଘରନୋ କେନେ ତାକେ ଦେଖା ନାହିଁ । ତିନିଓରେ ପରିଚୟ ପାଇ ଶ୍ରୀଜନେ ସେଇ ଡ୍ରତ୍ତୀଯ ଡେକାଜନେ କିନୋ କରି ସୁଧିଲାତ ହରିକୃଷ୍ଣଙ୍କ କ'ଲେ ଯେ ମାଟି ତିନି ହାଲିଚା (ବିମା) ଖେତିତ ସଦାୟ ବ୍ୟକ୍ତ ଥାକେ । କଥା ଶୁଣି ଶ୍ରୀଜନେ କ'ଲେ ବୋଲେ 'ଏବା ଯି ନାମ ଲର୍ଯ୍ୟ ମି ଏପୋବା, ପରିଚ୍ୟା କବାଜନେ ଆଦସେବ, ତାବାହେ ତିନିପୋବା ଗୋଟି । ତିନି ଉଧାନତହେ ଚବଃ ବୟ, ଭକ୍ତିର ଶୁଣି ତେଣୁହେ, ଆମି ସନ୍ତୋଷ ।' କଥାଖିନିର ସବଳ ଅର୍ଥ ଏନେ ଯେ ଦେଖିବ ନାମଗୋବା, ପରିଚ୍ୟା କବା ଆବଃ ଖେତି କବା ତିନିଓଜନର ଭିତରତ ଖେତି କବାଜନହେ ସର୍ବଶ୍ରେଷ୍ଠ । କାରଣ ଖେତିଯକର ଉତ୍ପାଦନର ଭିତି କବିହେ ବାକୀମକଲେ କରି କବିବ ପାରେ । ତେଣୁବ ପିଛତେ ଆସନ୍ତର୍ଦେଶୀୟ ପରିଚ୍ୟା କବାଜନର ହୁନ ଆବଃ କେବଳ ନାମ ପ୍ରସଂଗ କବି ଫୁରାଜନ ଡ୍ରତ୍ତୀଯ ହୁନବରେ ଅଧିକାରୀ ।

অসমীয়া জাতীয় জীবন আৰ অসম সাহিত্য মড়াৰ পৰিষ্ৎ

শুক্ৰ কুমাৰ কলিতা

অসম সাহিত্য সভা অসমৰ সৰ্ববৃহৎ জাতীয় অনুষ্ঠান। প্ৰকৃতাৰ্থত অসম সাহিত্য সভা অসমীয়া জাতীয় জীবনৰ অভিভাৱক দ্বকপ। ভাষা-সংস্কৃতি আৰু জাতীয় মৰ্যাদাৰ বক্ষাৰ্থে এই জাতীয় সংগঠনটোৱ ভূমিকা কোনেও নুই কৰিব নোৰাবে। সাহিত্য সভাৰ প্ৰতি সকলো অসমীয়াৰে আছে এক বিশেষ অনুৰাগ। ১৯১৭ চনত আৰম্ভ হোৱা অসম সাহিত্য সভাই ইতিমধ্যে ১০৬ বছৰ গৰকিছে। অসম তথা দেশ-বিদেশৰ বিভিন্ন ঠাইৰ অসমীয়াসকলৰ আবেগ জড়িত হৈ থকা একমাত্ৰ অনুষ্ঠান অসম সাহিত্য সভা। অসমীয়া ভাষা-সাহিত্য তথা কৃষি-সংস্কৃতি বক্ষা কৰাৰ ক্ষেত্ৰত চিৰজাগ্ৰত এটা অনুষ্ঠান অসম সাহিত্য সভা। ১৯১৭ চনৰ ২৬ ডিচেম্বৰত শিবসাগৰত অসম সাহিত্য সভা গঠন হৈছিল বায়চাহাৰ পদ্মনাথ গোহাঞ্জিৰ বৰংবাৰ দৰে চিৰপুৰোধা সাহিত্যিকৰ সভাপতিত্বত।

বছৰ দিনৰ পৰা অসমীয়া সাহিত্যিক সমাজৰ মাজত সদৌ অসম ভিন্নিত এটা সাহিত্যিক অনুষ্ঠান প্ৰতিষ্ঠা কৰিবৰ হেতু চলি থকা আলোচনাৰেই ফলশ্ৰুতি গঠন হৈছিল অসম সাহিত্য সভা। প্ৰতিষ্ঠাকালৰে পৰা বিভিন্ন ঘাত-প্ৰতিঘাতৰ মাজেৰে আছি অসম সাহিত্য সভাই গৌৰবৰোজুল শতবৰ্ষ পাৰ কৰি আছি আজিও অসমৰ প্ৰধান সাহিত্যিক অনুষ্ঠানকলে বতি আছে। অসমৰ জাতীয় জীবনৰ লগত প্ৰতিষ্ঠাকালৰে পৰাহি অসম সাহিত্য সভা সংপৃক্ষ হৈ আছে। অসম সাহিত্য সভাৰ বৰ্তমানৰ সভাপতি হিচাপে অসমৰ গ্ৰন্থ প্ৰকাশ আন্দোলনটোক আগবঢ়াই নিয়া জাতীয় জীবনৰ অন্যতম কাণ্ডাৰী তথা পদ্মনাথ ডঃ সুৰ্যকান্ত হাজৰিকাই কাৰ্যনির্বাহ কৰি আছে।

অসম সাহিত্য সভা প্ৰতিষ্ঠাৰ ইতিহাস:

অসম সাহিত্য সভা প্ৰতিষ্ঠাৰ ইতিহাস বৰ দীঘলীয়া। ১৮৮৮ চনত কলিকতাত প্ৰতিষ্ঠা হোৱা "অসমীয়া ভাষা উন্নতি সাধনী সভা"ক অসম সাহিত্য সভাৰ বীজ বুলি ক'ব পাৰি। লঞ্চনাথ বেজৰকুৰা, হেমচন্দ্ৰ গোৱাচী, চন্দ্ৰকুমাৰ আগৰবালা আদিৰ দৰে কলিকতাত সেইসময়ৰ অসমীয়া ছাত্রসকলে অসমীয়া সাহিত্যৰ বিকাশৰ বাবে সেইসময়ত কলিকতাত এই অনুষ্ঠান প্ৰতিষ্ঠা কৰিছিল আৰু কালক্রমত অবশেষত "অসম সাহিত্য সভা"ই জন্ম লাভ কৰিছিল। লগতে অসম সাহিত্য সভা প্ৰতিষ্ঠাত সেইসময়ৰ "আসাম এছ'চিয়েচন"ৰ ভূমিকাও আছিল উল্লেখযোগ্য।

ইতিহাসে গৱৰকা বৎপুৰ অৰ্থাৎ শিবসাগৰকে অসম সাহিত্য সভাৰ প্ৰথমৰ অধিবেশনৰ স্থানকলে নিৰ্বাচন কৰা হয়। চন্দ্ৰনাথ শৰ্মাক সম্পাদককলে লৈ গঠন কৰা হয় অসম সাহিত্য সভাৰ প্ৰথম অধিবেশনৰ অভ্যৰ্থনা সমিতি। চন্দ্ৰনাথ শৰ্মাৰ নেতৃত্বত বিভিন্ন ঠাইত থকা অসমীয়া সাহিত্যৰ মুধাফুটা বাক্তিসকলক এই সভালৈ নিমজ্জন জনোৰা হয়। অবশেষত, ১৯১৭ চনৰ ২৬ আক ২৭ ডিচেম্বৰত অৰ্পণা দুদিনীয়াকৈ অসম সাহিত্য সভাৰ অধিবেশন অনুষ্ঠিত হয়। শিবসাগৰৰ আসাম এছ'চিয়েচনৰ সভা অনুষ্ঠিত হোৱা সভাঘৰতে অসম সাহিত্য সভাৰ প্ৰথম অধিবেশন অনুষ্ঠিত কৰা হৈছিল। ২৬ ডিচেম্বৰত ঠিক একমান বজাত অসম সাহিত্য সভাৰ প্ৰথম অধিবেশনৰ প্ৰথম দিনৰ কাৰ্যসূচী আৰম্ভ কৰা হয়। ফলীধৰ চলিহাদেৰৰ প্ৰস্তাৱত আৰু হৰেশ চন্দ্ৰ বাজখোৱা আৰু দেৱেশৰ চলিহাদেৰৰ সমৰ্থনত অসম সাহিত্য সভাৰ প্ৰথম সভাপতিকলে আসন অলংকৃত কৰে পদ্মনাথ গোহাঞ্জিৰ বৰংবাদেৰে। অসম সাহিত্য সভাৰ ১৯১৭বৰ্ষৰ এই প্ৰথম অধিবেশনৰ সম্পাদক আছিল শ্ৰী চন্দ্ৰ গোৱাচীদেৰ। প্ৰায় ৭০০ৰ পৰা ৮০০ অসমীয়া সাহিত্যপ্ৰেমী লোকে অসম সাহিত্য সভাৰ এই প্ৰথম অধিবেশনৰ সভাত অংশগ্ৰহণ কৰিছিল। বছৰ অসমীয়া সাহিত্যনুবাগী ব্যক্তিৰ ঐকান্তিক প্ৰচেষ্টাত অসম সাহিত্য সভা প্ৰতিষ্ঠা হয় আৰু সফলভাৰ অসম সাহিত্য সভাৰ প্ৰথম অধিবেশন সম্পূৰ্ণ হয়। অসম সাহিত্য সভাৰ শিবসাগৰৰ এই প্ৰথম অধিবেশনত অসম সাহিত্য সভাৰ প্ৰথমজন

দাতাকাপে ডাঃ হবেকুষ দাসে দহ(১০) টকাৰ বৰঙলি আগবঢ়ায়। তেওঁৰ এনে মহানৃত্বতাৰ পাছতেই আৰু বিভিন্নজনে অসম সাহিত্য সভাৰ পূজিলৈ বৰঙলি ঘোগায়। আৰু সেইদিনাই অসম সাহিত্য সভাৰ পূজিত প্ৰায় ২,২৪২ টকা গোট থার।

১৯১৭ চনত প্ৰতিষ্ঠা হওতে অসম সাহিত্য সভাক “সদৌ অসম সাহিত্য সঞ্চালনা” বুলি জনা গৈছিল। ১৯২৩ চনত মোৰহাটিত অনৃত্বধন দেৱ অধিকাৰীৰ সভাপতিত অনুষ্ঠিত হোৱা অসম সাহিত্য সভাৰ পঞ্চম অধিবেশনত অসম সাহিত্য সভাক চৰকাৰীভাৱে পঞ্জীয়ন কৰিবলৈ প্ৰস্তাৱ গ্ৰহণ কৰা হয় আৰু ১৯২৪ চনৰ ৫ মে'ত অসম সাহিত্য সভাক পঞ্জীয়ন কৰা হয় “আসাম সাহিত্য সভা” নামেৰে। ১৯৪৪ চনৰ পৰা “আসাম সাহিত্য সভা”ই বৰ্তমানৰ “অসম সাহিত্য সভা” নামেৰে পৰিচিতি লাভ কৰে।

এনে এটা দিন আছিল অসম সাহিত্য সভাৰ সৈতে প্ৰতিজন অসমবাসীৰে সকলোৱে এক আঞ্চলিক বাঙ্কোন গঢ় লৈ উঠিছিল। চৰকাৰী অনুদানলৈ অপেক্ষা নকৰি ৰাইজে হাতে-কামে লাগি সাহিত্য সভাৰ অধিবেশন সাফল্যমণ্ডিত কৰিবলৈ হাত উজান দিছিল। কাৰোৱাৰ হাতত যদি বাঁহ, কাৰোৱাৰ হাতত খেৰ। হাতে কামে লাগি সভাৰ অসম সাহিত্য সভা অনুষ্ঠিত কৰিব পৰাটো অহংকাৰ আৰু গৌৰবৰ বিমৰ্শ আছিল। অসমৰ দিগনগজ সাহিত্যিক সকলে নেতৃত্ব দিছিল অসম সাহিত্য সভাক। সাহিত্য সভাৰ সভাপতিৰ অভিভাৱণে অসমীয়া জাতীয় জীৱনৰ দিশা নিৰ্ণয় কৰিছিল। অসমৰ বছ কেইজন সাহিত্যিকে সাহিত্য সভাৰ সভাপতি আসনত অধিষ্ঠিত হৈ অসমীয়া জাতি গঠনৰ প্ৰক্ৰিয়াক আগুৱাই নিবলৈ বিদেশী অনুপ্ৰাবেশ আৰু অন্যান্য দিশসমূহ অতি গভীৰভাৱে পৰ্যালোচনা কৰিছিল।

সংগঠন তথা সামাজিক প্ৰতাৱৰ দিশৰপৰা অসম সাহিত্য সভাই অসমৰ ঘাই সামাজিক-সাংস্কৃতিক অনুষ্ঠান হিচাপে বছ দশক ধৰি মূল্যবান ভূমিকা পালন কৰি আছিছে। এই গুৰুত্বৰ বাবেই অসমৰ জাতীয় জীৱনৰ আলোচনাত সাহিত্য সভাৰ ইতিহাস তথা কৰ্মবাজিৰ নিৰ্মোহ বিশ্লেষণ কৰাটো অপৰিহাৰ্য আৰু গুৰুত্বপূৰ্ণ। সভাৰ প্ৰতি নস্যাংবন্ধী মনোভাৱ পোষণ কৰাটো যিদৰে অকৃতৰ নামান্তৰ হ'ব, সেইদৰে তাৰ অন্তনিহিত সীমাবদ্ধতা তথা ভুলবিলাকৰ প্ৰতি আওকণীয়া হৈ থকাটোও জাতীয় পক্ষেই বিপজ্জনক বুলি ইতিহাসে প্ৰমাণ কৰিছে। কোৰা বাহুল্য যে সাহিত্য সভাৰ ভাৰাদৰ্শগত সীমাবদ্ধতা তথা অনুবদ্ধী কাৰ্যকলাপে জন্ম দিয়া পৰিগামবোৱে সভাক আৰবি ৰখা জাতীয় আৰেগৰ ডাঠ আৱৰণ ভেদি আমাৰ সন্মুখত মূৰ দাঙি উঠিছে। নিৰ্মাণ আৰ্থ-সামাজিক শোষণ, বৈষম্য, কৰাল দাবিদা, ব্যাপক কুসংস্কাৰ, কেন্দ্ৰ চৰকাৰৰ অবহেলা, শোষণ, উগ্ৰপছীৰ সমস্যা, জনগোষ্ঠীগত উখান আৰু বিচ্ছিন্নতাবাদ আদি যিবিলাক সমস্যাই অসমৰ জনসাধাৰণক পিষ্ট কৰি পেলাইছে, সেইসমূহৰপৰা মূৰ তুলি সাহিত্য সভাৰ পিনে চালে স্বাভাৱিকতেই হতাশ হ'বলগীয়া হয়। সভাৰ এনে দুর্ভাগ্যজনক অবস্থানো ইয়াৰ ভাৰাদৰ্শগত সীমাবদ্ধতাৰে অনিবার্য পৰিণতি।

অসম সাহিত্য সভাৰ ইতিহাস অসমীয়া মধ্যবিত্ত শ্ৰেণীৰ বিকাশ তথা শ্ৰেণীটোৱ আধিপত্যকাৰী বাজনীতিৰ সৈতে অবিছেদ্যভাৱে জড়িত। সাহিত্য সভাৰ মধ্য ব্যৱহাৰ কৰি এই শ্ৰেণীটোৱে চলোৱা ভাষিক জাতীয়তাবাদৰ বাজনীতিয়ে অসমীয়া জাতিগঠন প্ৰক্ৰিয়াত কোনৰোপ পৰিগামৰ জন্ম দিলে সেই সম্পর্কে বিদ্বানসকলে ইতিমধ্যে বিস্তৃতভাৱে আলোচনা কৰিছে। আমি তাৰ পুনৰাবৃত্তি নকৰি আন দৃঢ়-এটা কথালৈহে মনোযোগ দিব খুজিছো। আধুনিক জাতীয় ভাষাৰ উত্তৰ বা নিৰ্মাণ তথা বিকাশৰ প্ৰক্ৰিয়াটো আধুনিক জাতি গঠনৰ সৈতে নিবিড়ভাৱে সংযুক্ত। আমাৰ এই ‘নিৰ্মাণ’ শব্দটো ব্যৱহাৰ কৰিছো।

জাতীয় সংগঠন হিচাপে অসম সাহিত্য সভা অসমীয়া জাতিৰ অভিভাৱক দ্বকপ। পদ্মনাথ গোহাই বৰংবাই নেতৃত্ব দিয়া এই জাতীয় সংগঠনৰ সিদ্ধান্তৰ ওপৰত বছ কথাই নিৰ্ভৰ কৰে আজিও। ভাষাৰ মৰ্যাদা সাহিত্য সংস্কৃতিৰ দিশত আমাৰ কৰণীয় আৰু জাতীয় জীৱনৰ এক সংহত আৰু চেতনা উদ্দেগ কৰিবলৈ অসম সাহিত্য সভাৰ কৰণীয় বছ আছিল যদিও, বিভিন্ন সময়ত সেই দায়িত্ব পালন কৰাত অসম সাহিত্য সভা বিফল হৈ আছিছে বুলি বিভিন্ন পক্ষই অভিযোগ উৎপন্ন কৰে।

লবীকেন্দ্ৰিক সাহিত্য, বাজনীতি, চেতনালক্ষ প্ৰণালীবোধৰ আভাৱৰ বাবেই সাহিত্য বিকাশৰ এই ধাৰাত কোনো নিৰ্দিষ্ট কাৰকেৰে সীমাবদ্ধ কৰিব খোজাটো অতি পৰিতাপৰ বিষয়। অসম সাহিত্য সভাৰ দৰে এক অনুষ্ঠানে পূৰ্বতে যি জাতীয় চেতনা উদ্দেগ কৰিব পাৰিছিল, সেই জাতীয় চেতনা এতিয়া সৰ্বসাধাৰণৰ মন-মগজা জোকাৰিব পৰাকৈ সৃষ্টি কৰিব পাৰে বুলি মনে নথৰে।

তথাপিও সাহিত্য সভার প্রতি এক ইতিবাচক দৃষ্টিভঙ্গী আছে সকলোরে। মাজুলীত অনুষ্ঠিত হোবা জিলা সাহিত্য সভার এই দ্বিবারিক সঞ্চালনে এই জাতীয় চেতনাক প্রতিনিধিত্ব করিব পারিব লাগিব। অসম সাহিত্য সভার মৌলিক দায়িত্ব আৰু জাতীয় চেতনাবোধৰ ওপৰত যথেষ্ট কথা নিৰ্ভৰ কৰে।

সাহিত্য সভাই এই কথা অনুভৱ কৰিছে যে শৃংখলাবদ্ধ অধ্যয়ন আৰু চেতনালক্ষ অৰ্থেয়ে ভাষা-সংস্কৃতিক বহু উচ্চপৰ্যায়লৈ লৈ যাব পাৰে। ইয়াৰ বাবে এক তথ্যগত আৰু প্ৰমাণিবদ্ধ অধ্যয়নৰ প্ৰয়োজন। অসম সাহিত্য সভার বিগত নাৰায়ণপুৰ অধিবেশনে অসমৰ জনসাধাৰণক কিছু বিশেষ বাৰ্তা দিবলৈ চেষ্টা কৰিছে। তবা হয় শিল্পী, সাহিত্যিকসকল কেতিয়াও ক্ৰয় নহয়। কোনোবাই সেই ক্ৰয়ৰ চেষ্টা কৰিলেও তেওঁলোকৰ চেতনাসমূহ প্ৰবণতাই জাতীয় জীৱনক সদায় তুলি ধৰি আহিছে। সেয়েহে সাহিত্য সভা আৰু সমাজ জীৱনৰ বিষয়বোৰ প্ৰাসংগিক হৈ আহিছে। অসম সাহিত্য সভাই এই মূহূৰ্তত মাত্ৰভাষাৰ সংকট জনগোষ্ঠীয় সাহিত্য সভাবে এক্য সংহতিৰ বাক্ষোন কটকটীয়া কৰা ইত্যাদি বিষয়সমূহক অধিক গুৰুত্ব আবোপ কৰাৰ প্ৰাসংগিকতা বৃক্ষি পাইছে। জাতীয় আৰেগ অনুভূতিক গুৰুত্ব দি সমাজ জীৱনক প্ৰমুখ্য কৰি দায়িত্ব পালন কৰি আগবঢ়িব লাগিব অসম সাহিত্য সভা।

সাহিত্য সভার মজিয়াত বাজনীতিবিদৰ প্ৰবেশ সেয়া আজিও এক বিতৰিত বিষয় হৈ আহিছে। তেনেবোৰ দিশত ইতিবাচক চিন্তা-চৰ্চা আৰু সংস্কাৰমূলক চিন্তা-চেতনাৰ প্ৰয়োভৰ লগতে অসমীয়া সমাজ জীৱনক তুলি ধৰিব পৰা এক মানসিকতা গঢ় দিব পৰাকৈ আমিও সাজু হ'ব পৰা সময় আৰু পৰিবেশ সৃষ্টি কৰিব লাগিব। অসম সাহিত্য সভা কোনো নিৰ্দিষ্ট জাতি-জনগোষ্ঠীৰ প্রতিনিধিত্ব কৰা অনুষ্ঠান নাছিল। এই জাতীয় অনুষ্ঠানৰ ধাৰাৰাহিক চিন্তা-চেতনা আৰু দৰ্শনক সৰ্বগ্ৰহণযোগ্য কৰি তুলি ধৰিবলৈ কিছু অপশঙ্খিয়ে এনেদৰে ক্ৰিয়া কৰিবলৈ ধৰে যে আজি পৰিপ্ৰেক্ষিতত সেইবোৰ কথাও গুৰুত্ব দিয়াৰ প্ৰয়োজন।

অসমীয়া জাতীয় জীৱন আৰু সমাজ জীৱনৰ সৈতে সংযুক্ত হৈ থকা এই জাতীয় অনুষ্ঠানসমূহৰ পৰা অসমৰ বাহিজে বহু আশা কৰে। তেনে এক দৃষ্টিভঙ্গীৰেই জাতীয় সভাক প্রতিনিধিত্ব কৰা অসম সাহিত্য সভালৈ জাতীয় অনুষ্ঠানৰ পৰা পাৰম্পৰিক বুজা-পৰাৰ আধাৰত বিভিন্ন দল-সংগঠন তথা জাতি-জনগোষ্ঠীৰ অধিকাৰ খৰ্ব নোহোৰাকৈ বাস্তীয় স্তৰৰ এক অনুষ্ঠান পৰিবেশন কৰিব পৰাটো সকলোৰে বাবে গৌৰৱৰ বিষয়। অসম সাহিত্য সভাই বিভিন্ন জাতি-জনগোষ্ঠীৰ জনজীৱনক গুৰুত্ব দি আহিছে। সেই অধিকাৰ আৰু প্ৰাসংগিকতাৰ মাজত বিৰাজ কৰা মানবীয় চেতনাবোধ আৰু প্ৰমুলাবোধৰ নতুন পদক্ষেপে আমাক আশাৰাদী কৰি তুলিছে। অসম সাহিত্য সভার মাজুলী জিলাৰ এই অধিবেশনে তেনে এক ইতিবাচক বাৰ্তাই বহন কৰক। অসমৰ সত্ৰীয়া সাংস্কৃতিক বাজধানী মাজুলীত আয়োজন কৰা এই অধিবেশনস্থলীত গ্ৰহণ চৰ্চা আৰু অধ্যয়নৰ সৃষ্টি পৰিবেশ বচন হওঁক। অসম সাহিত্য সভাই কেতিয়াও আনৰ নাছিল আৰু আনৰ হ'ব মোৰাবে। সেই দৃষ্টিভঙ্গীৰেই আমাৰ মনত সদায় অসম সাহিত্য সভা পৰিচালিত হৈ আহিছে আৰু থাকিব।

প্রতিহাজিৰ কাছধৰা বিল

ঁ অসম জ্যোতি দাস

ব'দত চিকেমিকাই কাছধৰা বিলৰে পানী,

ঁ কাছধৰা বিলৰে পানী ।

গুজৱি-গুমৱি বৰষুণ জাক আহিছে

বৰজানত উঠিছে উজান,

ঁ বৰজানত উঠিছে উজান ।

অসমৰ এখন অন্যতম প্ৰসিদ্ধ জিলা হ'ল মৰিগাঁও জিলা। প্ৰাকৃতিক সৌন্দৰ্যৰে ভৰপূৰ অন্যতম এখন জিলা। ইয়াৰ অধিকাংশ লোকেই কৃষিৰ লগত ভড়িত, আটাইতকৈ বেছি জলাখনোৱে ভৰপূৰ মৰিগাঁও হ'ল অসমৰ ভিতৰতে অন্যতম মৎস্য উৎপাদনশীল জিলা। এইক্ষেত্ৰত অৰিহনা ঘোগাঘ জিলাখনোৱে প্ৰসিদ্ধ বিল কেইখনে, এইবোৰৰ ভিতৰত মৰাকলং, গৰঞ্জা বিল, কাছধৰা বিল, মনহা বিল, চাৰণ বিল আদিয়েই প্ৰধান। এই বিলসমূহৰ ভিতৰত অন্যতম এখন বিল হৈছে "কাছধৰা বিল"।

মৰিগাঁও সদৰৰ পৰা প্ৰায় ১২ কিঃমি: পূৰ্ব দিশত নগাঁও-মৰিগাঁও সংযোগী ঘাটপথৰ দক্ষিণ দাঁতিত অৰস্থিত মৰিগাঁও জিলাৰ অন্যতম প্ৰসিদ্ধ বিল হৈছে "কাছধৰা বিল"। এই বিলৰ নামাকৰণৰ পমখেদি গ'লে আমি পাও যে মানৱ অসম আক্ৰমণৰ সময়ত উজনি অসমৰ পৰা কিছু লোক প্ৰাপণ ভয়ভেই হওক বা খাদ্যৰ সঞ্চানভেই হওক তেওঁলোকে আহি এই বিলৰ পাৰত বাস কৰিবলৈ লয়। সেই সময়ত এই বিলত মাছৰ সমানে সমানে কছ পোৱা গৈছিল আৰু বিলৰ পাৰত বাস কৰা লোকসকলে সেই কছ ধৰিছিল যাৰ বাবেই কালক্ৰমত এই বিলৰ নামাকৰণ কৰিছিল "কাছধৰা বিল" বুলি। এই কাছধৰা বিলৰ দৈৰ্ঘ্য প্ৰায় ১০০০/১২০০ মিটাৰ আৰু বহলে প্ৰায় ৬০/৭০ মিটাৰৰ ভিতৰত।

এই কাছধৰা বিলখন হৈছে জৈৰ বৈচিত্ৰ্যৰ ভঁৰাল। এই বিলখনৰ লগতে বিলখনৰ দুয়োটা পাৰে প্ৰাকৃতিক সৌন্দৰ্যৰ যুগ-যুগান্তৰ ধৰি মানুহক দৃষ্টি আকৰ্ষণ কৰি আহিছে। খৰালিকালতো বিলৰ পানীৰ গভীৰতা বৰ বেছি ছাস নাপায়। বিলখনৰ দুয়োটা পাৰে থকা ন-পুৰণি, সৰু-বৰ গছবোৰে এই ঠাইৰ বায়ু, পানী আৰু মাটি সজীৱ কৰি বৰাত সহায় কৰি আহিছে। এই বিললৈ বিভিন্ন সময়ত পৰিজৰ্মী চৰাইৰ আগমনে ইয়াৰ শোভা বচাই তোলে। প্ৰবাদ আছে যে এই বিলত অসংখ্য কছ আছিল সেই কছই বিলৰ পাৰত কলী পাৰিছিল আৰু নাঙলৰ সীৰলুতো কাছৰ কলী পোৱা গৈছিল। আনহাতে এই বিলৰ পাৰত শোভা বচোৱাৰ লগতে ইতিহাসৰ সান্ধী বহন কৰি আহিছে কাছধৰা দৌল মন্দিৰে। ইয়েই প্ৰমাণ দিয়ে যে, এই বিলৰ পাৰত এটা সময়ত মানুহৰ বসতি স্থাপন কৰিছিল।

শেষত এই কাছধৰা বিল অকল মৰিগাঁৰৰে সম্পত্তি নহয় ই হৈছে সমগ্ৰ অসমৰ প্ৰাকৃতিক সম্পদ। চিত্ৰনীয় বিষয় এই যে বিলখন যদি চৰকাৰে সংৰক্ষণৰ ব্যবস্থা কৰে তেনেহ'লে নিশ্চিত যে এই বিলখনে বহুত নিবন্ধনক সংস্থাপন দিবলৈ সাজু হৈ উঠিব। আশা কৰোঁ এসময়ত এই চিত্তা বাস্তৱত পৰিণত হ'ব আৰু এই কাছধৰা বিল জনজীৱনৰ প্ৰতীক হিচাপে জিলিকি উঠিব।

ବରତୋଳ ଓ ଜା ସ୍ମରୀୟ କାମସ୍ମର ନାଥ [ଶିଲଖୁଣ୍ଡା] “ଶିଳ୍ପୀ ମୋର ମ୍ରାଗରେ... ଶିଳ୍ପୀ ମୋର ମନରେ...”

ড° କମଳ ଚନ୍ଦ୍ର ନାଥ

ଡବା ଆକ ବରତୋଳ ବଜୋରାଟୋ ମୋର ସବରେ ପରା ବର ଚର୍ବି। ଅଧିଳାବ ପ୍ରାୟ ନାମଘରତେ ଡବା ବଜୋରାଟୋ ମୋର ଭାଗତେଇ ପରେ। ବିଶେଷକେ ଚବାଇବାହି ଅଧିଳତ ବହାଗ, ଜେଠ ମାହତ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋବା ନାମଘରସମ୍ବନ୍ଧର ଯି ବଢ଼ିବେକୀଯା ନାମ-କୀର୍ତ୍ତନ ସେଇ ସକଳୋ ଖେଳତେ ପ୍ରାୟ ମହିଯେଇ ଡବା ବଜାବ ଲଗା ହୁଏ, ଆକ ବହିଜର ପରା ଭାଲ ଆଦିବ ସମ୍ମାନୋ ପାଇଛିଲୋ। ଏହି ମଞ୍ଚବ୍ୟ କରିଲେ ଶ୍ରୀକାମେଶ୍ଵର ନାଥେ ବର ହତାଶ ଭାବେରେ। ବରସ ବାଢ଼ି ଅହାର ବାବେ ବରତମାନ ଡବା ବଜାବିଲେ ଏବି ନିମ୍ନଲିଙ୍ଗ ଯଦିଓ ଆମାର ଅତି ଆଦିବ ବରତୋଳ ବା ଜୟତୋଳଟୋ କିନ୍ତୁ ବଜାବିଲେ ଏବି ଦିଯା ନାହିଁ। ଜୀବନର ଶେଷ ବଯସଲୈ ତାକ ବଜାଇ ଯାବ ବୁଲିଓ ଆମାର ଆଗତ ଶିଳ୍ପୀଗରାକୀୟେ ମଞ୍ଚବ୍ୟ କରିଲେ।

ଏହିଗରାକୀ ପ୍ରତିଭାବାନ ଶିଳ୍ପୀଙ୍କ ଆଫଲିକ ବାହିଜେ ମରମତେ ନାମ ଦି ମାତିଲେ ‘ଶିଲଖୁଣ୍ଡା’ ଅର୍ଥାତ୍ ଡବା-ତୋଳ ଇମାନ ତାନକେ ଆକ ଅକଣୋ କଟ୍ଟ ଅନୁଭବ ନରକାକେ ଦିନେ ବାତିମେ ବଜାଇ ବହିଜକ ଆମୋଦ ଦିବ ପାରିଛିଲା। ଶିଲ ଭାତିଲେ ଯିମାନ କଟ୍ଟ କରିବ ଲାଗେ, ଟିକ ତେନେଦିବେଇ ଡବା ବା ବରତୋଳତ ଜାପନ ମାବି ବୀରଭୂର ପରିଚୟ ଦିଯେ। ବଲରାନ ଦୁଇ ବାହତ ଜୋବ ଦି ବାବତେବେ କେଜି ଓଜନର ବରତୋଳଟୋ ଯେତିଆ ଡିଡିତ ଓଲମାଇ ଲୈ ବାଁଝାତେବେ (ବାଁଝାତୀଆ) ସୁନ୍ଦର ମାବିଭାଲେରେ ଚୋଲବ ବାଁଝାଲେ କୋବ ମାବି ଓଲାଇ ଆହିବ ତେତିଆ ଆପୁନିଓ ବାଧ୍ୟ ହେ ଚାବିଲେ ଓଲାଇ ଆହିବ। ମୃତ ସୁନ୍ଦର ସ୍ତରଧାରବ ପାଞ୍ଚବିବ ଦରେ ପାଗଟୋ ଦେଖିଲେ ସଂଚକିତେ ଭାଲ ଲାଗି ଯାଏ।

ବରତମାନ ବରସ ପ୍ରାୟ ୭୫ ବର୍ଷର। ମଧ୍ୟ ଅସମର ମରିଗୀଓ ଜିଲ୍ଲାର ଚବାଇବାହି ଅଧିଳାବ ମାରେଣ୍ଗୀଯା ଗାଁଓ ନିବାସୀ ସ୍ଵର୍ଗୀୟ ମହାବାମ ନାଥ ଆକ ମାତ୍ର ସରଭାଲା ଦେବୀର ସୁମୁଗ୍ଯ ସନ୍ତୋଷ ବରତୋଳର ଓ ଜା ଶ୍ରୀକାମେଶ୍ଵର ନାଥ (ଶିଲଖୁଣ୍ଡା)। ବଜାଦିନୀଯା ଏହି ଐତିହ୍ୟ ବହନକାରୀ ବରତୋଳର କଥା ପ୍ରତିଗରାକୀ ଅସମୀୟାଇ ଜାନେ, ଆକ ଜାନେ ଅସମୀୟା ସଂସ୍କରିତ ବରଧର ଶୁରନି କବା ମାଧ୍ୟଲିକ ସମୟର ଜୟବ ପ୍ରତିଚ୍ଛବିରେ ଜୟଧନି କବା ଏହି ବରତୋଳର କଥା। ଇହାର ଏକ ଅନ୍ୟ ନାମ ଜୟତୋଳ। ଶିଳୀ ଗରାକୀୟେ ଆମାକ କୋବ ମତେ ବରତୋଳର ସଲନି ତେଥେତେ ଜୟତୋଳ ବୁଲି କ'ଲେହେ ବେହି ଭାଲ ପାଇ ଆକ ଗୋବର ଅନୁଭବ କରେ। ତେଥେତେ ଆମାକ ବର ଗୋବରେବେ କ'ଲେ, ବାହିଜେ ମୋକ ମାନନି ବା ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସମ୍ମାନ ଯେନେକୈକେବେ ନାୟାଚକ, ତାତ ମୋର ଆପଣି ନାହିଁ। କିନ୍ତୁ ଯିକୋନୋ ମାଧ୍ୟଲିକ କାର୍ଯ୍ୟ, ଶୋଭାଧାରା, ଉତ୍ସୋହ, ବିଶିଷ୍ଟ ଅତିଥିକ ଆଦିବଣ, ବିଶେଷ ପରଦିନ ଆଦିତ ଭାଗ ଲାବର ବାବେ ମୋକ ଜୟତୋଳର ଶିଳ୍ପୀ ବା ଓଜା ହିଚାପେ ଯେନେକେ ବିଚାବେ ଦେଇବାହି ମୋର ବର ଗୋବର କଥା।

ପ୍ରାୟ ୫ ଫୁଟ ବ୍ୟାସ ୩ ଫୁଟ ଦୀଘଳ ମେଇ କାଠର ଖୋଲାଟୋତ ଲଗାଇ ଥୋବା ଦୁଇ ମୂର ଚାମରା ଦୁଚ୍ତାର ମାଜତେଇ ଲୁକାଇ ଆହେ ମୋର ପ୍ରାଗର ସେଇ ଶିଳ୍ପୀ ସତ୍ତା। ଆଜୀବନ ବଜାଇ ଯାଏ ମହି ଜୟବ ଚୋଲ। ପ୍ରାୟ ୩୫ ବର୍ଷ ବସିବ ପରାହି ଏହିଗରାକୀ ନିବନ୍ଧବ ଶିଳ୍ପୀଙ୍କେ ଆଜି ୮୩ ବର୍ଷ ବସିଲେ ଅସମର ଇନ୍ଦ୍ରବ ପରା ସିମ୍ବଲେ ବିଭିନ୍ନ ଠାଇତ ଏହି ଚୋଲ ବଜାଇ ଆହିଛେ। ତାବ ଭିତରତ ଗୋରାଲପାବାବ ମାଧ୍ୟମର ଆଶ୍ରମର ବିଶେଷ ଉତ୍ସୋହ, ବରପେଟାବ ସତ୍ରମହତ, ମାଜଲୀର ବିଭିନ୍ନ ସତ୍ରତ ଗେ ବିଶେଭାବେ ସମ୍ମାନ ଅର୍ଜନ କବି ଆହିଛେ। ପରଶୁରାମ କୁଣ୍ଡ, ଗହପୁର, ତେଜପୁର, ମାୟାଂ ଆଦି

অসমৰ বিভিন্ন ঠাইত শিল্পী গবাকীয়ে, নিজৰ প্রতিভা প্ৰদৰ্শন কৰি প্ৰশংসা বুটলিলে সক্ষম হৈছে। ইয়াৰ বাহিৰেও নগাঁও আৰু মৰিগাঁও অঞ্চলৰ প্ৰায়বিলাক গাঁও অঞ্চলতো তেখেতে এই চোলৰাদন প্ৰদৰ্শন কৰিছে। অসম সাহিত্য সভাৰ মৰিগাঁও অধিবেশন, অসম প্ৰাদেশীক নথ-যোগী সঞ্চিলনীৰ বিভিন্ন বাধিক অধিবেশনত নিজ প্রতিভা বিকাশ আৰু তিবা সাহিত্য সভাৰ মৰিগাঁও অধিবেশনত বিশেষভাৱে শোভাযাত্ৰাৰ আদৰণি সম্মান পাৰলৈ সক্ষম হৈছিল। অঞ্চলৰ সকলোবিলাক শোভাযাত্ৰা, আঞ্চলিক ভাগৰত ভৱণ, বিভিন্ন অধিবেশন, ভাগুনা, সবাহ, কমিটী ভৌঙুনা মহোৎসব, গোসাই উলিওৰা মেলা, বলখেল, মাহুঁজ আৰু বিয়া-সবাহতো এই সম্মানীয় শিলখুঁড়াই' বাহিৰ পৰা বিপুল।

সঁহাবি আৰু আদৰ পাই আহিছে আৰু ভবিষ্যতেও থাকিব বুলি আমাৰ বিশ্বাস। বৰদোৱাৰ দৌল মহোৎসৱ আৰু শিঙৰী গুপ্তেৰৰ শিৰবাত্তি অংশ গ্ৰহণৰ মনোমোহা সোৱাদ আৰু প্ৰশংসাৰ কথা কে শিল্পীগবাকীয়ে জীৱনৰ প্ৰকৃত আনন্দ উপভোগ কৰা বুলি আমাক কাৰ্যত হাত দৈ ঠকা-ঠকি মাত্ৰে ব্যক্ত কৰিলে। চলচলীয়া চকুৰে আমাক পুনৰ ক'বলৈ ধৰিলে “তইনো কিয়া আজি ম'ক ইমান কথা সুধিছ! বৰা হলঁ, কুনিও চিনি নাপালে! কি কৰিবি তই আমাৰ বিষয়ে জানি? খে'ৰ মানুহ আহেই, সুধেই আৰু জাই, কি কৰেই একো গ'ৱেই নাপায়। লিস যদি লিস অলপ গাত লাগাকে লিস। মই বাংহাটীয়া, বাহত বছ জোৰ পাং, চাপৰৰ কোৰ বৰ বেলেগ। আমাৰ শিল্পা নাই সেই কাৰণে সমানো নাই..... এই বুলি হতাশ ভাৱেৰে চকুলো টুকিলো।” আমাৰ মনটো বৰ বেয়া লাগিল, তথাপি নিজকে সংযত কৰি ক'লো-খুড়া! এইবাৰ মই আপোনাৰ কথা খৰৰ কাগজত লিখিম। সকলোৰে পঢ়িব আৰু জানিব আপোনাৰ প্ৰতিভাৰ কথা। সকলোৰে জানিব চৰাইবাই বৰচোলৰ ওজা হিচাপে ‘শিলখুঁড়া’ৰ কেনে আদৰ কেনে সম্মান। নিজ সংস্কৃতিৰ বক্ষাৰ বাবে প্ৰকৃত মানহে কিমান কষ্ট স্বীকাৰ কৰিব পাৰে। এসময়ত ডৰা আৰু চোল তীৰভাৱে বজাই আনক সন্তুষ্টি দিবলৈ গৈ আজিঁ নিজেই ভৱণ শক্তি হেৰ-বাহি পেলালৈ। কাণ কলা হল। তথাপি মনোৱলৰ বাবে বয়সৰ ওচৰত হাৰ মনা নাই। আজিও যেন তামোল-পাণৰ সম্মানৰ প্ৰতি লক্ষ্য বাখিয়েই সকলোৰে নিমন্ত্ৰণ বক্ষা কৰিবলৈ চেষ্টা কৰে, আৰু চেষ্টা কৰে চোলটোৰ প্ৰকৃত মৰ্যাদা অকুম বাখিবলৈ। আমাৰ মনটো বেয়া লাগি গল আৰু সাহসৰে পুনৰ ক'বলৈ ধৰিলো খুড়া! আপুনি কোনো চিন্তা নকৰিব, মই আপোনাৰ বিষয়ে গম পোৱা সকলোৰেৰ কথা সকলোৰে পঢ়া খৰৰ কাকতৰ যোগেদি দেখাই দিম। মাঝে আপুনি হতাশ নহ'ব। এই বুলি সেৱা এটি জনাই তেখেতৰ পৰা এটা আশীৰ্বাদ সৈ ঘুঁচি আহিলো। মনতে ভাৰিলো এয়াই প্ৰকৃত সঁচা আৰু হোজা মানুহ। আজল শিল্পীৰ জন্মাই হয়, সৃষ্টি নহয়।

আমি উপলক্ষি কৰিলো! এয়াই প্ৰকৃত নিষ্পত্তি শিল্পী। যি জীৱনৰ আবেলি পৰতো ডিঙিত বাৰ/তেব কেজি ওজনৰ চোলটো দাঙি দিন/বৰ্তি একাকাৰ কৰি কোনো বিশেষ পাৰিশ্ৰমিকৰ আশা নকৰি আৰু সন্তুষ্টি লাভ কৰি আছে। আমি ভাবিলো! এইগৰাকী ব্যক্তিক আজিও আমি শিল্পী হিচাপে কিয় বিশেষ সমানেৰে কোনো চৰকাৰী বিশেষ অন্তৰ্ভুক্তি-প্ৰতিষ্ঠানৰ জৰিয়তে চিনাকি দি আদৰণি জনোৱা নাই। কিম আমি তেখেতক সংবাদ মাধ্যমেৰে প্ৰচাৰ জগতলৈ নিয়া নাই। কিয় চৰকাৰে এনে এগৰাকী শিল্পীক শিল্পী পেঞ্চনেৰে সম্মান জনোৱা নাই। কিম তেওঁৰ পৰিয়ালৰ কথা আৰু জীৱনৰ শেষ সময়ৰ কথা এবাৰো ভৱা নাই। যিগৰাকীয়ে লুণ্ঠ হব ধৰা বজাদিলীয়া এক পুৰণি ঐতিহ্যমণ্ডিত কলাকৃষ্টিক আমাৰ মাজত জীয়াই বাখিছে। সেই গৰাকী ব্যক্তিক জীৱনৰ শেষ সময়ত হলেও আমি চিনি পোৱা আৰু সম্মান জনোৱা উচিত। এইসকল আমাৰ গাঁৰৰ, অঞ্চলৰ, জিলাৰ আৰু অসমৰ একো চপৰা কেচো সোণৰ টুকুৰা। সেয়ে চৰকাৰক আমি অনুৰোধ জনাও যে, এইগৰাকী শিল্পীক প্ৰকৃত শিল্পীৰ সম্মান যাচি পুৰণি সংস্কৃতিৰ প্ৰতি সম্মান প্ৰদৰ্শন কৰক। কিন্তু নাই.... সেই বেদনা বুক্ত বকি লৈয়ে যোৱা ২৮ জুন ২০২০ তাৰিখে আমাৰ মাজত পৰা বিদায় মাগিলো।

যিগৰাকীয়ে পুৰণি এক ঐতিহ্য সংস্কৃতিক শৰ্কা সহকাৰে জীয়াই বাখি জনমানসত তাৰ প্ৰতিফলন ঘটাই গল, সেয়াই হল প্ৰকৃত শিল্পী। শেষত আমি আশা বাখিছো তেখেতৰ এই সংস্কৃতিয়ে অব্যাহত ভাৱে জনমানসত আলোড়িত হৈ থাকক। তাৰেই আমি কামনা কৰিছোঁ।

মুক্তি যুঁজাক প্রয়াত যোগেন্দ্র নাথ শহিকীয়া

কমল চন্দ্ৰ শহিকীয়া

১৯৪২ৰ ভাৰত-ত্যাগ আন্দোলনত সক্রিয় সহযোগিতাবে আস্তানিয়োগ কৰা এয়াই আছিল মোৰ প্রাণৰ প্রাণৰ, জন্ম-জন্মান্তৰৰ পৃজ্যপাদ পিতৃ-দেৱতা— প্ৰয়াত যোগেন্দ্রনাথ শহিকীয়া ওৰফে চেতেম বছৰা! (মৃত্যুবাহিনীৰ মুক্তি যুঁজাৰ, তদানীন্তন (১৯৭২) প্ৰথানমন্ত্ৰী মহোদয়ে প্ৰদান কৰা সশ্রান্তীয় তাৰ্ফপত্ৰ প্ৰাপক (মৰণোভৰভাৱে)-স্বাধীনতা দিবস(১৫/০৮/১৯৭২)। পিতৃ— শ্ৰীয় ভোলাৰাম (ভোল-গাঁওৰূপা)। মাতৃ- স্বৰ্গগতা মহিলা দেৱী। জন্ম-১০/১২/১৯২১, স্থান- নগাঁও, বচমপুৰ ভেৰভেৰী গাঁও। মৃত্যু-০১/০৬/১৯৭২, স্থান- চাকলি নাথ গাঁও, পাৰখোৰা, থানা- ডকমকা। জিলা-কাৰ্বি আংলৎ, অসম, ডাক সূচক- ৭৮২৪৪১।

সময়ৰ সোঁতত আহি আহি আজি আমাৰ দেশে 'বাজনৈতিক স্বাধীনতা লাভ'ৰ গৌৰবৰোজ্জৱ ৭৫টা বছৰ অতিক্ৰমী ৭৬সংখ্যক দিবসত ভৱি দিব— মাত্ৰ আৰু কেইটিমান মুহূৰ্তৰ ভিতৰতেই। ব্ৰিটিছ চৰকাৰৰ পৰাধীনতাৰ লোহ-জিঞ্জিৰি দলিয়াই ভাৰত মাতৃৰ অগণন সু-সন্তানে সেই শ্বাসবন্ধকৰ প্ৰতিটো পল-অনুপলত দুৰঢ়ৰূপ কলিজাৰে অপেক্ষা কৰিছিল অভিভেদী ওলাই আহিবলগীয়া সেই তেজাল সূৰজ আৰিৰ্ভাৰৰ নয়নাভিৰাম দৃশ্য উপভোগৰ আকুল আহানমৰ্মে আৰু তাৰেই মাজৰ এইজনাও আছিল এক বিশাল ব্যক্তিত্বক প্ৰতিনিধিত্ব কৰা মুক্তিযোদ্ধা প্ৰয়াত যোগেন্দ্রনাথ শহিকীয়া ওৰফে চেতেম বছৰা।

দেউতা আছিল একেধাৰে মহামানৰ মহাআৰা গান্ধীৰ একনিষ্ঠ গান্ধী-দৰ্শনৰ অনুগামী, হাস্য-ব্যংগ বস-বচনাৰে সিঙ্ক দ্বৰাৰ-কৰি, তদানীন্তন নিষ্পেষিত জনগণৰ প্ৰিয় বাজনৈতিক, সমাজ সচেতক আৰু আদৰণীয় ব্যক্তিসত্ত্বাৰে উদ্ভূত গণশিল্পী। আজি, সেই মহান সৈনিক-শিল্পীজনাক 'স্বাধীনতাৰ অন্ত মহোৎসৱ'ৰ এই পৰিত্ব ক্ষণত সকাতৰে সুৰবিছোঁ আৰু দাঙি ধৰিবলৈ প্ৰয়াস কৰিছোঁ তেখেতৰ বৈচিত্ৰময় জীৱনৰ গুৰুত্বপূৰ্ণ সময়খিনি, যিখিনি দেশৰ অগণন ঘোগ্যবান হিতপ্ৰয়াত সু-সন্তানৰ আস্ত্রত্যাগ আৰু অপবিসীম সাহসিকতাবে মহীয়ান ব্যক্তিপ্ৰবৰ জীৱন বৃত্তান্তৰ অনেক অলিখিত জীৱন-চৰ্যাৰ যৎসামন্যতম দস্তাবেজ— মোৰ নিজাৰবীয়াকৈ। অৱশ্যেত ভাৰত মাতৃৰ সমুদায় জনতাৰ সামগ্ৰিক সুৰক্ষা-সুস্থৰ্তা তথা কুশল-কামনাৰে আজিলৈ ইনানতে সামৰিছোঁ আৰু দোহাৰিছোঁ সেই অমিয়া সৰ্বিল জয়গান। বন্দে মাতৰম। জয় আই অসম-মাতৃ।

এটি কবিতার চামাপি

শ্রী মর্মী নাথ

এটি সেউজীয়া কবিতাই বৃকুত
ঘৰ সাজিছিল
ঘৰটো আছিল
আলফুলিয়া
ধূনুকা

গৰাকীয়ে জনা
নাছিল
কবিতাৰ সৃষ্টিৰ বাবে
চোঁ সলনি
কবিব লাগে
হয়ো দিয়কচোন
একেটো পৰিবেশে জানো
দিয়ে সৃষ্টিৰ প্ৰেৰণা!

পেনপেনীয়া আৰেগে জানো
চিৰকাল আপোন হ'ব পাৰে!
আমনিদায়ক পৰিবেশে
আলিদোমোজাত বাখি
বৎ চাই আছিল।

জোৰ কৰি জানো নীলাবোৰ
সেউজীয়া কবিব পাৰি?
অমৰ পৰা বাঞ্ছবলৈ অহা পথটো
বৰ কঠিন আছিল।

বাঞ্ছবে বৃজালে
সেউজীয়া কবিতাটোৰ
মৃত শৰীৰটোক
সমাধি দিয়াৰ সময় আছিল।

আত্মপ্রাপ্তি

৫ সমীরণ বৰুৱা

বহু দিনৰ মূৰত আজি ব'দ দিছে
সুগন্ধি পথিলা জাকে ব'দৰ আমেজ লৈছে,
মইও বাট চাই বৈ আছোঁ
তোমাৰ বাবে ;
মোৰ হৃদয়ৰ প্রতিটো স্পন্দিত ক্ষণ
উৎসর্গিত তোমাৰ বুকুতে,
মোৰ প্ৰেম, মোৰ অহংকাৰ
মোৰ প্ৰেম, মোৰ বিশ্বাস
সজাই তুলিছোঁ আজি
মোৰ সেউজীয়া আলিবাট,
তৃণি আহিবা
কমার্চ কলেজৰ কাষত মোৰ ঘৰ নহয়
মোৰ ঘৰৰ কাষতহে কমার্চ কলেজখন,
শুনিছানে তৃণি
এইটোবে মোৰ আজ্ঞাবিশ্বাসৰ ঠিকনা
যাত মোৰ লগত খেলি থাকে
এজাক সুগন্ধি পথিলা.....

କୋନେ ଦୁଃଖୀଯା ବଜାୟ ବାହି

ଅଜଞ୍ଜା ତାମୁଲୀ ଫୁକଳ

କୋନେ ବଜାୟ କରଣ ସୁରବ ବାହି

ବୁକୁତ ଫୁଲେ ଗୋଲାପ!

ଦୃଚକୁତ ଅଲେଖ ତରାବ ଜିଲିଙ୍ଗନି

ଉଶାହ ବାଢିଛେ ସଘନେ

ତୋମାଲେ ବବକେ ମନତ ପବିଛେ

କୋନେ ଦୁଃଖୀଯା ବଜାୟ ବାହି

ବାହିର ସୁରେବେ ହଦୟତ ବାଗିନୀ ତୁଳି

ଦୃଚକୁବ ମାଜତ ତୋମାରେଇ ଛବି ଆକି

ଦୂହାତେବେ ଆକେବାଲି ଲୈଛୋ ତୋମାର ଅନୁଭବକ

କୋନେ ଦୁଃଖୀଯା ବଜାୟ ବାହି

ତୁମିରେଇ ଦି ଗାଲା ଏଟି ସୁର ହଦୟତ

ଯି ସୁର ଆଜିଓ ବିଧି ବିଧି ବାଜି ଆଛେ

ଫୁଟଛାଇବ ହଦୟତ ।